

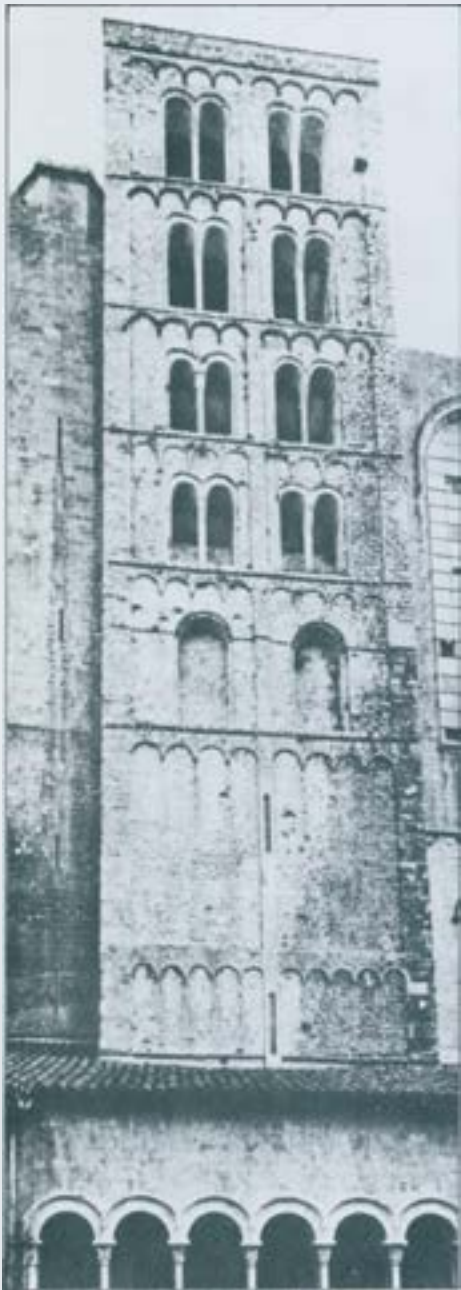
Art Romànic

1200 anys de vocació europea

per Ramon Vall i Rimblas

Enguany s'escauen dues commemoracions importantíssimes per la història del nostre país: la primera, el dotzè centenari de l'entrega de la ciutat de Girona, pels seus propis habitants, a Carlemany; i la segona, el milenari de la presa de Barcelona per Almansur.

Com a magnífic efemèride del pri-

La Torre de Carlemany.

mer fet, han tingut lloc a Girona diversos actes, tots ells tendents a ressaltar la participació gironina en la gestació d'Europa; precisament amb el lema **Girona, 1200 anys de vocació europea** s'està celebrant encara una magnífica exposició que uneix a la qualitat dels objectes exposats (autèntics o reproduccions, que de tot hi ha) un gran interès didàctic, que facilita la seva lectura fins i tot a les persones poc versades en el tema. Aquest lema -que hem adoptat com a títol d'aquesta nota- és evident que no queda reduït estrictament a Girona, sinó que, des d'aquell any 785 o d'altres molt propers, la vocació europea ha estat una característica de tot Catalunya. Recordem que setze anys més tard, els habitants de la ciutat de Barcelona i del terme del castell de Terrassa (a ben segur, doncs, del nostre Vallès), procedint semblantment als gironins, gestionaren una capitulació per fer entrega del seu territori al rei franc, que tenia assetjada la ciutat amb els seus exèrcits. El fill de Carlemany, Lluís el Piadós, acudí personalment a la presa de possessió de la ciutat de Barcelona, escollint per fer-ho el dia de Pasqua, el 5 d'abril, de l'any 801; la capitulació es signà, segons sembla, la vigília. Entremig de Girona i Barcelona -o abans fins i tot- entraren dintre del cercle franc la Cerdanya i l'Urgell.

Aquesta voluntat d'unir-se a Europa convé que no la perdem mai de vista, ja que és una de les nostres marques d'identitat. S'ha volgut, darrerament, fer-nos creure que "els cristians del sud no tenien el més mínim interès de ser alliberats pels cristians del nord, molt més bàrbar i intolerants que els musulmans" (vegi's el diari AVUI del propassat 11 de setembre, d'on prové la citació que hem transcrita textualment). Al nostre parer la cosa no anà pas així, a no ser que quan diuen "del sud" vulguin dir més al sud de Catalunya -i de Castella també-. Perquè, pel que fa a Catalunya, la voluntat d'unir-se a la gent del nord fou una opció política, no sols l'assoliment d'una major o menor tolerància religiosa, sinó la voluntat d'unir-se a l'Europa d'aleshores: l'im-

peri franc (que es considerava hereu de l'imperi romà) en els segles VIII, IX i part del X; i el Papat després.

Per això també té interès el segon esdeveniment. Si a mitjans del segle X, els comtats catalans en les seves pretensions d'esdevenir independents dels francs que començaven a anar a la deriva, mantingueren relacions amistoses amb el califat de Còrdova; quan la irrupció d'Almansur que assaltà Barcelona el dia 6 de juliol del 985 (deixant-la destruïda, dissipada i despoblada" en tal grau que el 985 fou "l'any en què Barcelona morí" segons llegim en documents de l'època) els barcelonins, al veure que el rei franc fou incapaç de prestar-los-hi ajut de cap mena, no acceptaren pas la inclusió dintre de l'àrea d'influència àrab, sinó que desviaren les seves mirades cap a Roma, on, justament durant els anys 999 al 1003 ocupà el solí pontifici el papa Silvestre II, el Girbert d'Aurillac que havia estudiat les ciències de l'època precisament al monestir de Ripoll on hi residí tres anys en la seva juvenesa.

Ben aviat el país es reféu i es començaren accions guerreres en les terres musulmanes, coincidents amb la decadència del califat; aquestes accions enriquiren el país amb el botí que proporcionaren.

No podem pas escriure aquí la histò-

La Cadira de Carlemany.

Col.labora

BANC

Beatus de la Seu d'Urgell: Setge de Jerusalem per Nabucodonosor. A la presa de Barcelona per Almansur hi devien ocórrer escenes semblants.

ria de la formació de Catalunya, ni que fós abreujadament. El que sí pretenem és recordar i reafirmar aquest nostre europeisme en uns moments en què, amb diversos pretextos, sembla que es

vulgui fer-nos creure que la nostra vocació no era cap el nord sinó cap el sud: bé sigui al·legant, a favor dels musulmans, una major tolerància religiosa; bé a través de l'agermanament que pugui

representar el fet de ser banyats per la mateixa mar Mediterrània; ja que aquest mar, per desgràcia, esdevingué el límit meridional d'Europa quan, ran de l'escomesa àrab, es desplaçà cap el nord i es perderen per Europa ciutats i territoris tant importants dintre del món romà com havien estat Alexandria i Cartago.

A aquesta vocació europea devem també que el nostre art medieval fós precisament el romànic i no un altre. I que -tornant a Girona- s'hi mantingués viu durant segles el record de Carlemany: el campanar de la catedral es diu encara la "torre de Carlemany"; el tron episcopal del seu presbiteri, una magnífica peça també romànica, s'anomena semblantment la "cadira de Carlemany". I Carlemany hi fou venerat com a sant fins que el papa Sixt IV en prohibí el culte pels volts de l'any 1484 (set segles després de la incorporació de Girona al regne franc!!).

No podem renegar del nostre europeisme al que hem servit durant dotze segles d'una manera indefallent. I hem de reafirmar-nos en la nostra voluntat de que mai per mai l'Àfrica començarà als Pirineus.

Catedral de Girona: Arqueta musulmana de plata d'Elxer II: probable fruit del botí de la incursió a Cordova de l'any 1010.